

زمانِ زمانه

هانیه‌ملکی

مکانی خاص با معنایی ویژه. ما مشاوران به فهم درست از این مکان نیاز داریم. این فهم درست وقتی حاصل می‌آید که به کارکرد آن بیندیشیم. چه بسا در زمان‌های پیشین تعاملات و رویدادهای مثبت و منفی زیادی در این محیط‌های آموزشی به وقوع پیوسته‌اند، ولی همه آن‌ها در آنچه که ما امروز به دست آورده‌ایم، اثر یکسان نداشته‌اند. به همین ترتیب، آنچه که امروز در این مکان انجام می‌شود، برای فردا سوغات دیگری را تحویل خواهد داد. بنابراین باید در موقعیت‌های جدید هوشمندانه عمل کنیم و خردمندانه از آن‌ها بهره بگیریم.

در خصوص «زمان» نیز نکات عبرت‌آموز زیادی وجود دارند هر چند رابطه و نسبت زمان و مکان با هم در آمیخته است و هیچ زمانی بدون مکانی و هیچ مکانی بدون زمانی قابل تصور نیست، لیکن در مقام تحلیل می‌توان جداگانه داوری کرد. اینکه گفته می‌شود قرن ۱۴ سپری شد، یعنی مجموعه‌ای از شرایط و موقعیت‌ها سپری شدند. زمان صرفاً طلوع و غروب آفتاب نیست. که طلوع و غروب یک موضوع طبیعی است. زمان آن چیزهایی است که در این عرصه‌های طبیعی به وقوع می‌پیوندند. ما به‌عنوان مشاور مدرسه نباید ایام را بشماریم و طلوع و غروب‌ها را ثبت کنیم، بلکه باید از خود بپرسیم: در ساعاتی که گذشت، چه نقش مؤثری را توانستیم ایفا کنیم؟ آیا باری بر دوش زمین بودیم و یا باری از دوش دانش‌آموز برداشتیم؟ اگر دومی باشد، در مسیر درستی حرکت کرده‌ایم و اگر صرفاً تماشای طلوع و غروب باشد، به وظایف خود نپرداخته‌ایم. بر این اساس در آغاز قرن جدید از خدای صاحب قرون و اعصار طلب کنیم به ما توفیق بهره‌مندی عاقلانه از شرایط و موقعیت‌های پیش‌رو را عنایت فرماید.

قرن چهاردهم به پایان رسید و قرن پانزدهم به‌عنوان مقطع زمانی نوینی آغاز شد. همه ما در قرن گذشته می‌زیستیم و همه جوامع بشری نیز در این صد سال موقعیت‌های گوناگون را تجربه کرده‌اند. بی‌تردید عبور زمان و زمام زمانه در اختیار ما نیست که حرکت آن را کند و یا متوقف کنیم، لیکن می‌توانیم در عبورمان، عابر هوشیار و خردمندی باشیم.

اصولاً ما نه در زمان و نه در مکان امکان تغییر نداریم، ولی توانایی اثرگذاری در چگونگی شکل‌گیری موقعیت‌های زندگی در اختیار ماست. سرمایه‌بی‌بدیل عقل و اراده‌ای که خدای بزرگ در اختیار بندهاش قرار داده است، او را قادر می‌سازد که نه در مکان و نه در زمان عنصر منفعل نباشد، بلکه با فعالیت مثبت و اثرگذار، قواعدی به نفع رشد و اعتلای خود تدوین و اجرا سازد. اصولاً در امر مشاوره نیز از همین سبک استفاده می‌کنیم. سبکی که شاید بتوان نام آن را «سبک دریافت‌های صحیح از صداهای محیط پیرامون» در نظر گرفت. اگر چنین شایستگی در ما وجود داشته باشد، مشاوران مؤثری خواهیم بود و مشورت‌های مفیدی ارائه خواهیم کرد.

تصور کنید از یک مکان خاص در حال عبور هستیم و این مکان جغرافیای ویژه‌ای دارد. ما به‌عنوان عابر نمی‌توانیم با تجاربی که با عبور از آن مکان به دست می‌آوریم، هندسه نوینی برای زندگی خود ترسیم کنیم. مکان صرفاً آجر، سنگ و دیوار نیست، بلکه مکان با آنانی که در آن نقش‌آفرینی می‌کنند معنادار است. به تعبیر دیگر، «هر مکان» با «مکین» خود الهام‌بخش است.

به همین قاعده اگر به محیط‌های آموزشی بنگریم، دریافت‌های ارزشمندی خواهیم داشت. محیط مدرسه یک مکان است؛ ولی